

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van de Vrije Basisschool te Steenokkerzeel

Hoofdstructuur bao

	Pedagogische eenheid	
	Instellingsnummer	12617
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Magda HOLVOET – Paul PUTTEMANS
adres		Van Frachenlaan 25 - 1820 STEENOKKERZEEL
telefoon		02-759.97.43
fax		02-759.97.43
e-mail		directeur@schoolterham.be
website/URL		www.schoolterham.be
	Bestuur van de instelling	964528 - K.O.P.S. te STEENOKKERZEEL
adres		Van Frachenlaan 25 - 1820 STEENOKKERZEEL
	Scholengemeenschap	120576 - De Zevenster te ERPS-KWERPS
adres		Engerstraat 10 - 3071 ERPS-KWERPS
	CLB	114801 - Vrij CLB Noordwest - Brabant te ASSE
adres		Spiegelstraat 1 - 1730 ASSE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	31/01/2012, 01/02/2012, 02/02/2012, 03/02/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	03/02/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	17/02/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Guido Aerts
	Teamleden	André Mans

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	7
3.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	8
3.3 Lager onderwijs: wiskunde	8
3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	9
3.5 Lager onderwijs: sociale vaardigheden	10
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
4.1 Professionalisering	11
4.2 Evaluatie	12
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	14
6.1 Wat doet de school goed?	14
6.2 Wat kan de school verbeteren?	14
6.3 Wat moet de school verbeteren?	14
7. ADVIES	15
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	15

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Na een moeilijke periode met verschillende directiewissels heeft de school onder leiding van het nieuwe directieduo in september 2009 een nieuwe start genomen. Met het hele schoolteam is een doorstart gemaakt om terug 'samen school te maken', de kwaliteit van de basisvorming terug op peil te brengen en de leerbegeleiding te optimaliseren. Het schoolteam heeft in onderling overleg een nieuw pedagogisch project opgesteld, dat duidelijk samen gedragen is. De eerste stappen zijn gezet om deze visie om te zetten in concrete pedagogisch-didactische afspraken die opgenomen zijn in het schoolwerkplan. Het 'samen school vormen' is al het meest merkbaar in de acties met betrekking tot de sociale vaardigheden.

Door acties op schoolniveau die verder gezet worden in de klassen, toont het schoolteam aan dat ze de eindtermen voor relatiewijzen in voldoende mate nastreeft. In beide niveaus krijgen de leerlingen heel wat kansen tot samenwerken. Ondanks inspanningen van alle leraren, kan de school nog niet expliciet aan de verticale samenhang aantonen voor het domein gespreksconventies.

In de kleuterafdeling, waar de kleuterleraren met ondersteuning van de pedagogische begeleiding het koepeleigen referentiekader hebben geïmplementeerd, is een grote gezamenlijke doelgerichtheid gegroeid. Samen met de goed geïntegreerde werking is ook aandacht besteed aan de verticale samenhang over de kleutergroepen heen. Niet alle kansen werden aangegrepen, maar toch maakte het kleuterteam heel wat vooruitgang om de kleuters een optimaal samenhangend onderwijsleeraanbod te bieden. Voor het leergebied 'wereldoriëntatie', wat het hart is van de kleuterwerking, is de vooruitgang voldoende sterk om het leergebied positief te beoordelen. Het leergebied 'wiskundige initiatie' is nog aan opwaardering toe. Nu het koepeleigen referentiekader geïmplementeerd is, kan het kleuterteam de leerplannen verkennen om een goed doordacht, samenhangend en doelgericht onderwijsaanbod voor dit leergebied op te zetten. Het inspectieteam gelooft in het beleidsvermogen van het intern leiderschap en het kleuterteam om deze onderwijsverbetering in eigen beheer aan te pakken. Daarom leidt het 'voldoet niet' voor wiskundige initiatie in de kleuterafdeling niet tot een advies beperkt in de tijd.

Het team van de lagere afdeling kan voor de onderzochte leergebieden wiskunde en wereldoriëntatie weinig of geen valide outputgegevens voorleggen die aantonen dat de leerlingen de betreffende eindtermen bereiken en ze de leerplandoelen realiseren. Voor wiskunde hanteert het lerarenteam onderwijsleerpakketten, waarbij de leraren ervoor zorgen dat de verticale samenhang gegarandeerd wordt. Zowel op gebied van differentiatie als voor zorg nemen de leraren de nodige initiatieven. Een eenvoudige door de onderwijsinspectie uitgevoerde analyse van het leerlingenwerk en de voorgelegde toetsen geven aanwijzingen dat het niveau op peil is.

De implementatie van het leergebied wereldoriëntatie blijft voor dit lagere schoolteam een moeilijke opdracht. Het team heeft de moedige beslissing genomen om zelf het onderwijsaanbod samen te stellen. Ondanks het initiatief om de thema's te vergelijken, kan het team de verticale samenhang en de volledigheid van het aanbod niet aantonen, omdat voorbij is gegaan aan de toetsing aan het leerplan. Daarenboven bieden de leraren van de bovenbouw, ten koste van het basisaanbod, leerinhouden aan die te gespecialiseerd en te abstract zijn. Ook de samenhang tussen de bestaansdimensies, zoals vooropgesteld in de krachtlijnen van het leerplan, is in de lagere afdeling voor verbetering vatbaar. Een lichtpuntje is de samenhang met het leergebied 'muzische opvoeding'.

Het lagereschoolteam beseft de problematiek van het leergebied. Het wil daarom een nieuwe doorstart maken in de tweede helft van het schooljaar. Anderzijds wegen de vaststellingen vrij zwaar waardoor het inspectieteam besluit om het 'voldoet niet' op te nemen in het tijdelijk gunstig advies.

De rapporteringspraktijk van de school evolueert naar een bredere kijk op de ontwikkeling van de leerlingen. Met een recent initiatief brengen de leraren de schoolloopbaan van de leerlingen in kaart. Daarbij is naast de cognitieve ontwikkeling ook oog voor de sociaal-emotionele groei van de leerlingen. Het kleutervolgsysteem is echter aan verfijning toe. Het rapport van de lagere afdeling geeft een bredere kijk op de talenten van de leerlingen, die ze geregeld zelf mogen evalueren. Toch zijn er nog groeimogelijkheden, bijvoorbeeld voor het leergebied muzische opvoeding.

Nu het vertrouwen binnen het schoolteam is hersteld en de schoolvisie is gedragen, kan de deskundigheidsbevordering door 'leren van en met elkaar' geoptimaliseerd worden. Het opzetten van een langetermijnplanning zowel in de prioriteiten als voor de deskundigheidsbevordering, kan daartoe bijdragen.

Het schoolteam heeft onder het nieuwe directieduo belangrijke stappen vooruit gezet om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Het inspectieteam waardeert deze vooruitgang en wenst het schoolteam veel succes toe om de vastgestelde tekortkomingen op termijn weg te werken.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
wiskundige initiatie
wereldoriëntatie
Lager onderwijs
wiskunde
wereldoriëntatie
sociale vaardigheden

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Onderwijs
Evaluatie
Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- In de kleuterafdeling brengen de leraren het aanbod onder in zowel gemeenschappelijke, kalendergebonden als uit de belangstelling van de kleuters gegroeide thema's. Het kleuterteam hanteert vrij gelijkgericht het door de onderwijskoepel aangebrachte referentiekader. De praktische voorbereiding van de thema's en de aandacht voor waarnemen - zowel in de klas als bij leeruitstappen - zorgen voor een onderwijs dat sterk werkelijkheidsgericht is en dat de kleuters veel kansen geeft tot exploreren en beleven van de wereld. Door in het referentiekader na te gaan welke subdoelen best aan bod komen en deze verder te concretiseren in de planningsdocumenten, zorgen de kleuterleraren voor een passend aanbod voor de aan hun vertrouwde leeftijdsgroep.
- Het kleuterteam is recent gestart met het bewaken van het aanbod op basis van het koepel eigen referentiekader. Dat gebeurt veeleer vanuit verantwoordingsperspectief dat het doelbewust en -gericht het aanbod bepaalt en / of bijstuurt. De recente kennismaking met een digitaal systeem van de onderwijskoepel leidde bij de kleuterleraren tot een eerste persoonlijke verkenning van de leerplannen.
- De kleuterleraren voorzien binnen het ontwikkelingsondersteunend leren heel wat rijke activiteiten waarmee de leerplandoelen nagestreefd kunnen worden. Om het zelfstandig spel te optimaliseren kleden zij hoeken in en verzamelen ze materialen aangepast aan het thema. Het is nog niet de gewoonte om hoeken en materialen te verrijken vanuit prioritair vooropgestelde doelen, waarop de evaluatie kan steunen. De hoekenfiches voor de meest voorkomende hoeken bieden een houvast. Het kleuterteam heeft hier de kans gemist om deze fiches over de leeftijdsgroepen heen gradueel uit te bouwen.
- Door de activiteiten onder te brengen binnen vier ervaringssituaties zoeken de kleuterleraren naar een evenwichtig aanbod. Een aantal kleuterleraren blijft zoekende hoe dat kan gebeuren en blijven de oude termen die stammen uit een andere kijk op kleuteronderwijs gebruiken. Daardoor ontstaat een verwarrend beeld. Het is nog niet voor alle kleuterleraren duidelijk hoe de ervaringssituaties samenhangen en hoe ze in relatie staan tot elkaar. In de meeste bezochte klassen biedt de begeleidingsstijl van de kleuterleraren voldoende kansen tot ontmoetend en explorerend leren.
- De gezamenlijke voorbereiding van gemeenschappelijke thema's en het vele informeel overleg zorgen, naast het hanteren van het referentiekader, voor een inhoudelijk goede verticale samenhang.
- Het kleuterteam heeft aandacht voor de graduele opbouw van tijds- en ruimtekaders, al zijn er op dat gebied nog kleinere breukvlakken. Uit de klasbezoeken blijkt dat het gebruik daarvan verschilt per leerkracht. Zowel de complexiteit als de abstractiegraad van deze kaders neemt toe met de leeftijd, al is men daarin niet steeds consequent. Ook de spelmaterialen worden fijner en meer ingewikkeld naarmate de kleuters ouder worden.
- Het leren kiezen gebeurt meestal doordacht en aangepast aan de leeftijd van de kleuters. De kleuterleraren hebben daarover afspraken gemaakt, al zijn deze nog niet vastgelegd in het schoolwerkplan. Sommige leraren hebben al wat meer aandacht voor het zelfgestuurd uitvoeren van taken met ondersteuning van stappenplannen en opdrachtkaarten. Met uitzondering van de puzzels zijn deze materialen niet gradeerd

om differentiatie mogelijk te maken. In weinig klassen voorzien de kleuterleraren bewakingssystemen die door de kleuters zelf gehanteerd kunnen worden.

- Het vernieuwde kleutervolgsysteem sluit aan bij het koepeligen referentiekader. Door het ontbreken van duidelijke gradatie of heldere criteria is het gevaar voor persoonlijke beoordeling niet denkbeeldig. De kleuterleraren geven aan dat het de bedoeling is het kleutervolgsysteem verder uit te werken.
- De kleuterleraren hebben bijzondere aandacht voor de sociale en emotionele ontwikkeling. Ze zorgen voor een veilig leerklimaat. De kleutergroepen nemen deel aan de activiteiten van het jaarthema waarbij de kleuterleraren zorgen voor een verdere concretisering in de klas.

3.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet niet

Motivering

- De kleuterleraren brengen het onderwijsaanbod voor wiskundige initiatie geïntegreerd aan in de thema's. Vooral activiteiten uit het ontwikkelingsondersteunend leren geven de kleuters kansen om wiskundige ervaringen op te doen. Het is nog niet de gewoonte om hoeken en materialen 'wiskundig te verrijken' binnen de ervaringssituaties zelfstandig spel en explorerend leren.
- Zowel uit de gesprekken als uit het recent in gebruik genomen bewakingssysteem blijkt dat er niet in alle leergroepen een voldoende aanbod is voor het 'inzicht verwerven in meten'. Hoeken die meer meetactiviteiten mogelijk maken, zoals de winkelhoek, zijn niet voldoende rijk en afwisselend ingericht. Het domein 'getallen' daarentegen krijgt meer kansen, onder meer door gebruik van getalbeelden in het keuzehoekensysteem. De kleuterleraren hebben met leraren van het eerste leerjaar afspraken gemaakt over de vormgeving daarvan. Het domein 'ruimte' wordt onder meer geoefend tijdens de lessen lichamelijke opvoeding die de kleuterleraren zelf verzorgen. De vele beschikbare materialen waarmee de kleuters ruimtelijke inzichten kunnen opdoen zijn echter zelden voorzien van gegradeerde opdrachtkaarten en stappenplannen.
- Het kleuterteam heeft in de uitvoering aandacht voor het gebruik van wiskundige begrippen. Er zijn geen afspraken over de gradatie daarvan.
- Alleen vanuit de schoolrijpheidstoetsen krijgen de leraren in enige mate zicht op de ontwikkeling van het wiskundig inzicht van de kleuters. Het intern leiderschap wil daarom andere toetsen invoeren die daarover meer informatie geven. Het is nog niet de gewoonte om outputgegevens bijvoorbeeld uit de schoolrijpheidstoetsen en de instaptoetsen van wiskunde in het eerste leerjaar te analyseren om na te gaan hoe het onderwijs in de wiskundige initiatie kan geoptimaliseerd worden.
- Het kleuterteam is de laatste jaren gegroeid in het hanteren van referentiekaders. De gelijkgerichte werking en het veelvuldig overleg bieden voldoende kansen om de vastgestelde tekortkomingen voor wiskundige initiatie te verhelpen. Daarom leidt het tekort voor dit leergebied niet tot gevolgen voor het advies van de doorlichting.

3.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Motivering

- Door het gebruik van de onderwijsleerpakketten vertrouwt het lerarenteam erop dat de leerplandoelen en eindtermen door zoveel mogelijk leerlingen bereikt worden. Door aanpassing van methodieken en voorstellingen verloopt de overgang tussen de twee gekozen onderwijsleerpakketten naadloos. Op schoolniveau heeft het team een aantal

afspraken vastgelegd in het schoolwerkplan voor aspecten die de verticale samenhang verder vergemakkelijken en / of verduidelijken. De afspraken over de referentiematen blijken echter verwaterd te zijn. Waar nodig breiden de leraren het onderwijsleeraanbod uit met materialen uit andere bronnen met het oog op het bereiken van de vooropgestelde doelen door de leerlingen.

- De school kan nog geen op hoger niveau gebrachte leerprestaties voorleggen om ook daadwerkelijk aan te tonen dat de leerlingen de eindtermen bereiken en de leerplandoelen realiseren. Het is nog niet de gewoonte om in het kader van integrale kwaliteitszorg resultaten uit genormeerde toetsen te analyseren en te bespreken met het volledige schoolteam. Uit een beknopte door de onderwijsinspecteurs uitgevoerde analyse van het leerlingenwerk en de toetsen kan worden afgeleid dat het niveau voldoet.
- De meeste leraren gebruiken de differentiatiemogelijkheden zoals voorzien in het onderwijsleerpakket en vullen dit aan met materialen voor leerlingen met meer wiskundige talenten. De leraren hebben nog niet frequent de gewoonte om gevarieerde instructie toe te passen zodat deze leerlingen ook sneller individueel aan de slag kunnen. Leerlingen die het moeilijk hebben, kunnen terugvallen op materialen en ondersteunende schema's. Tijdens de bijgewoonde lessen hadden de leraren voldoende aandacht om deze leerlingen bijkomende hulp te geven. Voor de enkele leerlingen met dyscalculie neemt de school passende maatregelen.
- In heel wat klassen wordt het oefenen verder gezet in de zelfstandige werkvormen. Soms komen daarbij ook meetvaardigheden aan bod.
- De meeste leraren hebben aandacht voor het rekenen in betekenisvolle situaties. Het oplossen van wiskundige problemen komt in voldoende mate aan bod. De leraren gebruiken verscheidene voorstellingen van een oplossingsstrategie, wat niet bevorderlijk is voor de zwakkere leerlingen.
- Met al dan niet herwerkte toetsen uit het onderwijsleerpakket gaan de leraren na of de leerlingen voldoende vorderen. Er is geen schoolafpraak over het gebruik van de foutenoverzichten die bij de onderwijsleerpakketten geleverd zijn. Heel wat leraren noteren wel observatiegegevens en persoonlijke vaststellingen bij de verbetering van toetsen.
- De rapportering van het leergebied gebeurt grotendeels op basis van cijfers per domein. Specifieke wiskundige vaardigheden eigen aan het leerjaar krijgen ook een plaats op het rapport. De ouders krijgen de toetsen ter inzage.

3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Motivering

- Het schoolteam van de lagere afdeling heeft vanuit het realiteitsprincipe de moedige beslissing genomen om het onderwijsleeraanbod voor wereldoriëntatie zelf samen te stellen. In het verleden is een proces opgestart om bij de planning van de leerinhouden rekening te houden met de krachtlijnen van het leerplan, maar door de opeenvolgende directiewissels is deze ontwikkeling stilgevallen. Het schoolteam is zich bewust van het probleem en voorziet een nieuwe opstart in de loop van dit schooljaar.
- Om overlappingen te vermijden, vergeleken de leraren de thema's en zuiverden die uit. Daarbij lieten ze echter na om samen de achterliggende doelen af te toetsen aan het leerplan. Afspraken binnen de graad welke leerplandoelen geselecteerd worden, zijn niet gemaakt. Enige vorm van systematische bewaking van het leerplan ontbreekt. Het schoolteam kan daardoor de continue opbouw niet voldoende aantonen.
- Met uitzondering van de thema's uit de meerdaagse openluchtclassen en enkele ruimere thema's gaat de samenstelling van de inhouden voorbij aan het principe van de multiperspectiviteit. De meeste leraren kennen het principe, maar weten niet hoe zij

dat kunnen concretiseren bij het plannen van de thema's. Enkele leraren kiezen resoluut voor een overwegend cursorische aanpak, met als gevolg dat voor andere dimensies het nodige aanbod niet voldoende wordt ingevuld.

- Door de nauwe band die verscheidene leraren leggen tussen wereldoriëntatie en muzische vorming kunnen de kinderen de opgedane indrukken verwerken in muzische activiteiten. De meeste leraren hebben ook aandacht voor de implementatie van leren leren en sociale vaardigheden.
- Er zijn beperkte initiatieven om inhouden uit de (sub)dimensies 'verkeersopvoeding' (mobiliteit) en 'techniek' aan te bieden. Dat gebeurt veeleer als aparte thema's dan het geïntegreerd wordt. In samenwerking met de plaatselijke politie neemt de school in de eindklas een fietsproef in het verkeer af. Enkele leraren voorzien activiteiten techniek in de zelfstandige werkvormen. Er is echter geen samenhang tussen 'begrijpen, duiden en hanteren'.
- Tijd- en ruimtekaders zijn weinig op elkaar afgestemd, onvolledig en missen dikwijls het functionele karakter. Het duiden van occasionele gebeurtenissen binnen tijd- en ruimte krijgt daardoor weinig kansen.
- In de meeste klassen is de leerstof aangepast aan de interesse en het niveau van de leerlingen. In de bovenbouw zijn de leerinhouden geregeld te gespecialiseerd en te abstract, en krijgen begrippen te weinig concrete vulling.
- Om het leergebied te evalueren, stellen de leraren zelf toetsen samen op basis van hun onderwijsleeraanbod. Aangezien dit aanbod niet voldoende afgestemd is op de leerplannen, evalueert de school onvoldoende de mate waarin de leerlingen de leerplandoelen en eindtermen realiseren. Soms peilen de toetsen enkel naar reproductie van kennis, soms worden ook eenvoudige inzichten en structuren geëvalueerd. Enkele leraren besteden al aandacht aan de evaluatie van vaardigheden.
- De meeste leraren creëren beleavings- en ervaringsmomenten door middel van waarnemingsoefeningen, leeruitstappen en lesmateriaal. Zij hanteren verschillende activerende en interactieve werkvormen om de leerlingen de kans te geven om zelfstandig en in groep kennis, vaardigheden en attitudes te verwerven. Daarbij maken zij ook functioneel gebruik van ICT.
- De school maakt nog weinig gebruik van de interne expertise van de teamleden om te leren van elkaar en van de mogelijkheid om via een werkgroep of gangmaker de implementatie van dit leergebied te faciliteren. Ook het volgen van nascholing of het inschakelen van pedagogische begeleiding is beperkt.

3.5 Lager onderwijs: sociale vaardigheden

Voldoet

Motivering

- Op basis van haar opvoedingsproject besteedt de school aandacht aan de ontwikkeling van de sociale vaardigheden. Daarbij springen vooral de acties op schoolniveau voor het domein 'relatiewijzen' in het oog. Het jaarthema wordt gefaseerd aangebracht in een aantal aandachtspunten. Die worden op een expressieve wijze gepresenteerd door enkele leraren. Bij de formulering van deze aandachtspunten heeft het intern leiderschap deze afgetoetst aan de groep eindtermen 'relatiewijzen'. De leraren verfijnen de aandachtspunten verder bij de rapportering van de sociale vaardigheden.
- Het schoolteam besteedt aandacht aan preventief werken om leerlingen te leren omgaan met conflicten. Het team heeft daarvoor het 'stop-de-ruzie-stappenplan' uitgewerkt. Het schoolteam voorziet speelloffers tijdens de speeltijden. De oudste leerlingen treden op als 'bemiddelaar' bij dreigende conflicten op de speelplaats.

- Naast de acties op schoolniveau nemen de leraren een aantal op zich waardevolle particuliere initiatieven. Verdere afstemming, zowel in de aanpak als in de rapportering kan het werken aan de sociale vaardigheden nog verder verrijken.
- De leerlingen krijgen heel wat kansen om samen te werken. De leraren voorzien daartoe een aantal samenwerkingsvormen. In de groepen waar de leraren coöperatief leren organiseren krijgt het nastreven van de eindtermen 'samenwerking' een meer gestructureerde diepgang.
- Voor het nastreven van de eindterm 'gespreksconventies' hanteert het schoolteam gespreksconventies uit de onderwijsleerpakketten Nederlandse taal. De school kan nog niet expliciet de verticale samenhang aantonen. Er zijn een aantal aanwijzingen dat de leraren deze eindterm ook in andere leergebieden dan Nederlands nastreven.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- ondersteuning.

Motivering

- Niettegenstaande de gezamenlijke doelgerichtheid is gegroeid, heeft het schoolteam nog geen visie uitgewerkt op professionalisering. Het nascholingsplan dat jaarlijks opgesteld wordt, is veeleer een opsomming van externe nascholingen dan dat het een koers uitzet om interne en externe nascholing op een langere termijn op elkaar af te stemmen. De ondersteuning van de onderwijsbegeleiding voor de implementatie van het koepel eigen referentiekader in de kleuterafdeling heeft wel zijn vruchten afgeworpen. In de lagere afdeling hebben de betrokken leraren nascholing gevolgd over de vernieuwde eindtermen 'Nederlands taalbeschouwing (taalsystematiek)', 'strategieën' en 'interculturele gerichtheid' en voor 'Frans'.
- De personeelsvergaderingen zijn samen met de pedagogische studiedagen de belangrijkste overlegmomenten waar de leraren de kans krijgen om van elkaar te leren. Maandelijks staan één of meer pedagogisch-didactische thema's op de agenda. Hoewel er geen globale planning ter beschikking is gesteld, is er een duidelijke continuïteit in de thema's. Het groot aantal verbeterinitiatieven waaraan het schoolteam op het ogenblik werkt, hypothekeert een diepere uitwerking. Af en toe krijgen de leraren een (voor)opdracht om zich een mening te vormen over een onderzoeksvraag. Het team tracht in consensus beslissingen te nemen. Soms hakt het intern leiderschap na intern overleg de knopen door. Vorig jaar heeft het schoolteam geregeld aan het herschrijven van de schoolvisie gewerkt. Het gedragen pedagogisch project is een goede uitgangsbasis. Het schoolteam is recent gestart met de schoolwerkplanning om vanuit de schooleigen visie de gemaakte pedagogisch-didactische afspraken vast te leggen en te borgen. Het is nog niet de gewoonte om samen of per deelgroep de krachtlijnen van de leerplannen en / of beschikbare visieteksten uit pedagogisch-didactische tijdschriften te bestuderen.
- Door de vele informele contacten en de gezamenlijke thema's, maar vooral door het gelijkgericht gebruik van het koepel eigen referentiekader hebben de kleuterleraren heel wat kansen om van elkaar te leren. In de lagere afdeling is de parallelwerking van goede kwaliteit. Er is meestal voldoende overleg en afstemming met de leraren die in

verschillende leergroepen functioneren. Voor de leergebieden waarvan de leerplannen per graad zijn opgesteld, is er nog geen degelijke graadswerking. Het schoolteam van beide niveaus heeft nog geen initiatieven genomen om een systematisch 'leren van elkaar op de klasvloer' op te zetten, bijvoorbeeld door collegiale consultatie of hospiteren.

- Een aantal leraren volgt externe nascholing. Er zijn afspraken over de bruikbaarheid maar nog niet over een minimale frequentie. Na afloop brengen de leraren verslag uit over waardevolle externe nascholingen. Een aantal leraren past het geleerde ook toe in de klas. De multiplicatie blijft echter beperkt. Het is waardevol dat de school ook enkele meerjarige externe nascholingstrajecten financieel ondersteunt.
- Het intern leiderschap organiseert klasbezoeken met verslaggeving. De weerstand daartegen is ondertussen weggeëbd. De klasbezoeken zijn veeleer gericht op de algemene werking. Het verband met de prioriteiten is nog beperkt. De functionerings- en evaluatiegesprekken worden door het intern leiderschap nog niet aangegrepen om te differentiëren in de verdere professionalisering.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De school evolueert duidelijk naar een bredere evaluatiepraktijk. Vrij recent is een document opgesteld waarmee de leraren de begeleiding en de schoolloopbaan van de leerlingen in kaart brengen. Het document geeft niet alleen informatie over genormeerde en niet genormeerde leerlingresultaten, het voorziet tevens in de mogelijkheid om observatiegegevens te registreren. Het schoolteam heeft tegelijk goede procedures opgezet om de leerbegeleiding van de leerlingen te optimaliseren.
- De kleuterleraren registreren op verschillende wijzen observatiegegevens. Het kleutervolgsysteem dat gebaseerd is op de indeling van het koepeleigen referentiekader, vraagt verdere verfijning of duidelijke criteria om op een gelijkgerichte wijze de ontwikkeling van de kleuters te evalueren. Naast de vele schoolpoortcontacten zijn de individuele oudercontacten voor de kleuterleraren de belangrijkste momenten om de ouders te informeren over de ontwikkeling van de kleuters. De kleuterleraren bereiden deze contacten degelijk voor. Enkele kleuterleraren zijn vragende partij om de frequentie van deze contacten te verhogen.
- Het team van de lagere afdeling heeft recent het tijdstip van de oudercontacten en de uitreiking van de rapporten beter op elkaar afgestemd. Onder meer met observatiegegevens bereiden de leraren de oudercontacten grondig voor. Het rapport zelf geeft een breder beeld dan wat meestal gangbaar is. Naast de cijfergegevens over de leerprestaties geven de meeste leraren heel wat persoonlijke en positief geformuleerde feedback over 'het verhaal achter de cijfers'. Tevens krijgen de leerlingen enkele keren per jaar de kans om hun eigen prestaties te evalueren. Het gedeelte over de attitudes is rijk en inhoudelijk deels aangepast aan de maandactiepunten die het schoolteam heeft vooropgezet. Toch kan dit deel over de leerjaren heen nog beter op elkaar afgestemd worden.
- De leerprestaties worden met een cijferscore beoordeeld. Voor Nederlands, Frans en wiskunde is er een verdere verfijning per domein of subdomein. Het is de vraag of vermelding van mediaan en gemiddelde iets zegt of de leerlingen al dan niet de vooropgestelde doelen bereiken en aan de verwachtingen voldoen. Voor leerlingen waarvoor compenserende maatregelen werden getroffen tijdens de toetsen vermelden de leraren deze twee statistische gegevens niet. De evaluatie van de cognitieve

leergebieden gebeurt grotendeels op basis van schriftelijke toetsen. Het is nog niet de gewoonte van alle leraren van de lagere afdeling om gebruik te maken van foutenanalyses. De leraren leveren wel inspanningen door informatie uit persoonlijke analyse of uit observaties te noteren.

- Het leergebied muzische opvoeding wordt schraal gerapporteerd. Het is voor de leraren moeilijk om hiervoor vormen van alternatieve evaluatie, zoals een portfolio, te hanteren.
- Buiten de praktische fietsproef in het zesde leerjaar zijn er nog weinig aanzetten om gebruik te maken van alternatieve evaluatievormen die praktische vaardigheden beoordelen.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school heeft onder leiding van het directieduo een nieuwe start genomen. Een eerste aandachtspunt was het herstellen van het welbevinden van de teamleden en de samenwerking met alle geledingen terug op gang krijgen. Het intern leiderschap is in deze doelen grotendeels geslaagd. In de kleuterafdeling is de professionele samenwerking door het gebruik van het koepel eigen referentiekader al ver gevorderd. In de lagere afdeling kan die nog geoptimaliseerd worden, al zijn er al heel wat initiatieven.
- De in overleg opgestelde schoolvisie wordt gedragen door het gehele schoolteam. Op schoolniveau heeft dat onder meer geleid tot een sterke aandacht voor de sociale vaardigheden. De gelijkgerichte visie in de kleuterafdeling is duidelijk. In de lagere afdeling zorgen de onderwijsleerpakketten veeleer voor een gelijkgerichte aanpak dan voor een doordachte visie op onderwijs. Er is nog nood aan verdere visievorming eigen aan de leergebieden. De schoolwerkplanontwikkeling is groeiende.
- Het intern leiderschap is zoekende om professionele lijnen uit te zetten. Uit voorzichtigheid, omwille van het verleden, gaat de besluitvorming gepaard met veelvuldig overleg. Daarbij zoekt het intern leiderschap naar een evenwicht tussen samen tot een consensus komen en zelf knopen doorhakken, wat soms leidt tot compromissen. Het intern leiderschap oefent enige gerichte druk uit, al is die nog niet altijd doelgericht. Organisatorische werkgroepen ondersteunen het intern leiderschap.
- De kwaliteitszorg is in ontwikkeling, maar blijft nog grotendeels de eindverantwoordelijkheid van het directieduo. Er zijn verscheidene aanzetten tot meer systematiek door de organisatie van klasbezoeken, pedagogisch-didactische personeelsvergaderingen, functionerings- en evaluatiegesprekken en de bevraging van leraren met beginnende aandacht voor zelfevaluatie.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De initiatieven die het volledige schoolteam neemt om de sociale vaardigheden van de leerlingen te ontwikkelen.
- De gelijkgerichte werking van het kleuterteam op basis van het referentiekader met aandacht voor horizontale en verticale samenhang.
- Het doordacht en flexibel gebruik van het onderwijsleerpakket wiskunde in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De groei naar een bredere evaluatie- en rapporteringspraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De samen ontwikkelde en gedragen visie op onderwijs.
- De aandacht voor samenhangigheid en gezamenlijke verantwoordelijkheid.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De studie van het leerplan wiskunde met het oog op een meer doordacht onderwijsaanbod voor wiskundige initiatie in de kleuterafdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De ontwikkeling van een globale visie op de deskundigheidsbevordering waarbij het van en met elkaar leren meer kansen krijgt.
- De afstemming van de rapportering van de sociale vaardigheden.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het opzetten van een prioriteitenplan op langere termijn, met oog voor diepgang en kwaliteitsvolle implementatie en verdere professionalisering.
- Het maken, vastleggen, opvolgen en bewaken van onderwijsinhoudelijke afspraken.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het aanbod voor wereldoriëntatie in de lagere afdeling afstemmen op de krachtlijnen en de concrete doelen van het leerplan zodat de volledigheid van het aanbod wordt gegarandeerd en de realisatie van de leerplandoelen en eindtermen wordt aangetoond.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen
of nastreven van de attitudinale eindtermen voor
wereldoriëntatie

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 februari 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Guido Aerts

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: